

AZ EU IPARPOLITIKÁJÁNAK ÁLTALÁNOS ELVEI

Az EU iparpolitikájának célja, hogy javítsa az európai ipar versenyképességét, ezáltal biztosítva, hogy az ipar fenntartsa Európa fenntartható növekedése és foglalkoztatása hajtóerejeként betöltött szerepét. A digitális átállás és a szén-dioxid-semleges gazdaságra való átállás különböző stratégiák elfogadásához vezetett annak érdekében, hogy jobb keretfeltételeket biztosítsanak az uniós ipar számára. A Covid19-világjárvány és az ukrajnai háború nyomán új gondolatok születtek a gazdasági helyreállításról, az újjáépítésről és az ellenálló képesség kiépítéséről.

JOGALAP

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 173. cikke.

CÉLKITŰZÉSEK

Az iparpolitika jellegéből adódóan horizontális, célja pedig az ipar versenyképességének kedvező keretfeltételek biztosítása. Jól illeszkedik számos egyéb uniós szakpolitikához, így a kereskedelemmel, a belső piaccal, a kutatással és innovációval, a foglalkoztatással, a környezetvédelemmel, a védelemmel és a közegészségüggyel kapcsolatos szakpolitikákhoz. Az EU iparpolitikája különösen arra irányul, hogy a tagállamok: (1) „felgyorsítsák az ipar alkalmazkodását a strukturális változásokhoz”; (2) „ösztönözzék egy olyan környezet kialakítását, amely az Unió egész területén kedvez a kezdeményezéseknek és a vállalkozások – különösen a kis- és középvállalkozások – fejlődésének”; (3) „ösztönözzék egy olyan környezet kialakítását, amely kedvez a vállalkozások közötti együttműködésnek”; és (4) „elősegítsék az innovációs, kutatási és technológiafejlesztési politikákban rejlő ipari lehetőségek jobb kihasználását” (az EUMSZ 173. cikke).

EREDMÉNYEK

A. Bevezetés

Az EU iparpolitikájának eszközei olyan általános feltételek megteremtését célozzák, amelyek keretében a vállalkozók és a vállalkozások kezdeményezéseket tehetnek, és hasznosíthatják ötleteiket és lehetőségeiket. Mindazonáltal az iparpolitikának figyelembe kell vennie az egyes ágazatok sajátos igényeit és jellemzőit. Az európai versenyképességről szóló éves jelentés általánosságban elemzi az európai gazdaság erősségeit és gyengeségeit, illetve részletesen kitér az európai iparra, valamint ágazatközi és ágazati politikai kezdeményezések elindítója lehet.

B. Egy integrált iparpolitika felé

Míg az 1980-as és 90-es években az uniós intézmények főleg az egységes piac létrehozását helyezték előtérbe, a gazdasági és monetáris unió kialakítása és az Unió bővítése nyomán az iparpolitikára irányult a figyelem. 2005 októberében a Bizottság „A Közösség lisszaboni programjának végrehajtásáról: Politikai keretek az EU gyáriparának megerősítésére - egy integráltabb iparpolitikai megközelítés felé” című közleménye ([COM\(2005\)0474](#)) első alkalommal állapított meg ágazatközi és ágazati kezdeményezések konkrét munkaprogramján alapuló integrált uniós iparpolitikai megközelítést.

Az ezt követő években a főbb intézkedések többek között a fogyasztás és a termelés fenntarthatóságának biztosítására ([COM\(2008\)0397](#)), a nem energetikai kritikus fontosságú nyersanyagokhoz való hozzáférés előmozdítására ([COM\(2008\)0699](#)), valamint a kulcsfontosságú alaptermotechnológiák (KET-k) alkalmazására összpontosítottak a szakpolitikai keretén belül ([COM\(2009\)0512](#)).

C. Az Európa 2020 stratégiától az új iparstratégiáig

2010-ben a Lisszaboni Stratégia helyébe az Európa 2020: az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés stratégiája ([COM\(2010\) 2020](#)) lépett. Az új stratégia hét kiemelt kezdeményezést javasolt, melyek közül négy az EU iparágainak versenyképesebbé tételét helyezi középpontba: „Innovatív Unió” ([COM\(2010\)0546](#)); „Az európai digitális menetrend” ([COM\(2010\)0245](#)); „Integrált iparpolitika a globalizáció korában” ([COM\(2010\)0614](#)); és „Új munkahelyekhez szükséges új készségek” ([COM\(2008\)0868](#)). A Bizottság 2011-ben elfogadott „Iparpolitika: A versenyképesség erősítése” ([COM\(2011\)0642](#)) című közleménye mélyreható szerkezeti reformokra szólított fel, valamint koherens és összehangolt szakpolitikák kialakítására valamennyi tagállamban az EU gazdasági és ipari versenyképességének növelése és a hosszú távú, fenntartható növekedés előmozdítása érdekében.

2012-ben a Bizottság közleményt adott ki „Erősebb európai ipart a növekedés és a gazdasági fellendülés érdekében – az iparpolitikáról szóló közlemény frissítése” címmel ([COM\(2012\)0582](#)), amelynek célja az innovációba való befektetés támogatása, különös tekintettel hat, jelentős lehetőségekkel rendelkező kiemelt területre: környezetbarát fejlett gyártási technológiák; kulcsfontosságú alaptermotechnológiák; bioalapú termékek; fenntartható ipari és építőipari szakpolitika és nyersanyagok; tiszta járművek és hajók; és intelligens hálózatok.

2014-ben a Bizottság elfogadta „Az európai ipar reneszánszáért” című közleményét ([COM\(2014\)0014](#)). Ez a közlemény az ipari hanyatlás folyamatának visszafordítását és azt a célt állította középpontba, hogy 2020-ra a gyártási tevékenységek a GDP 20%-át tegyék ki. Ezt a szakpolitikát 2016-ban kiegészítették „Az európai ipar digitalizálása – a digitális egységes piac előnyeinek teljes körű kiaknázása” című közleménnyel ([COM\(2016\)0180](#)), amely a digitális transzformációt helyezte középpontba és az ehhez kapcsolódó kihívásokkal foglalkozott, így a finanszírozással, az IKT-szabványosítással, a nagy adathalmazokkal és a készségekkel. Emellett a 2016-ban indított „Az induló és a növekvő innovatív vállalkozásokat érintő

kezdeményezés” ([COM\(2016\)0733](#)) célja az volt, hogy számos európai innovatív vállalkozó számára minden lehetőséget megadjon világelső vállalatok létrehozásához.

Az olyan iparágak, mint az IKT, az acél, a cement, a textilipar és a vegyipar szerepeltek a kulcsfontosságú intézkedések átfogó ütemtervében, amelyet 2019-ben az „Európai zöld megállapodás” című bizottsági közleménnyel ([COM\(2019\)0640](#)) vezettek be, amelynek célja az ipar mozgósítása a tiszta és körforgásos gazdaság érdekében. Az alakuló éves munkaprogramról szóló, 2020 januári közleményében ([COM\(2020\)0037](#)) a Bizottság hangsúlyozta, hogy az EU digitális vezető szerepét az európai adatstratégia és a mesterséges intelligenciáról szóló fehér könyv fogja megerősíteni. 2020 márciusában a Bizottság előterjesztette az „Új európai iparstratégia” című közleményt ([COM\(2020\)0102](#)), hogy segítse az európai ipart a klímasemlegesség és a digitális vezető szerep felé történő kettős átmenetben, valamint erősítse Európa versenyképességét és stratégiai autonómiáját.

E stratégia elindítása azonban egybeesett a Covid19-világjárvány kitörésével, és megelőzte a [NextGenerationEU](#) kidolgozását. Ennek következtében a stratégia szerzői nem tudták figyelembe venni a pandémia uniós iparágakra gyakorolt hatását. A Covid19-világjárványnak az ipari ellátási láncokra és az EU versenyképességére gyakorolt hatásaira válaszul a Parlament elfogadta a Covid19-pandémia és annak következményei elleni összehangolt uniós fellépésről szóló, 2020. áprilisi [állásfoglalását](#). 2020. novemberében az európai parlamenti képviselők felkérték a Bizottságot, hogy nyújtson be felülvizsgált ipari stratégiát.

A Bizottság 2021 májusában aktualizálta az európai iparstratégiát ([COM\(2021\)0350](#)), különös tekintettel az uniós egységes piac rezilienciájára, az EU kulcsfontosságú stratégiai területeken fennálló függőségeire, a kis- és középvállalkozások (kkv-k) és az induló vállalkozások támogatására, valamint a zöld és digitális átállás felgyorsítására. 2020 szeptemberében a Bizottság már elfogadott egy, [a kritikus fontosságú nyersanyagokra vonatkozó cselekvési tervet](#), amely magában foglalta a stratégiai technológiák és ágazatok számára 2030-ra és 2050-ra felhasználható kritikus fontosságú nyersanyagokra vonatkozó [előretékinő tanulmányt](#).

2021 februárjában a Bizottság előterjesztette a polgári, a védelmi és az űripár közötti szinergiákról szóló cselekvési tervet ([COM\(2021\)0070](#)) Európa technológiai előnyének további erősítése és ipari bázisának támogatása érdekében. Célja az európai innováció megerősítése volt a védelem, az űrkutatás és a polgári felhasználás határterületén lévő technológiák - például a felhő, a processzorok, a kibermunka, a kvantumtechnológiák és a mesterséges intelligencia - bomlasztó potenciáljának feltárása révén.

D. A nulla nettó kibocsátás kora

A Bizottság 2023. február 1-jén előterjesztette „A zöld megállapodáshoz kapcsolódó ipari terv: a nulla nettó kibocsátás kora” című új tervezetét ([COM\(2023\)0062](#)), amely európai megközelítést határoz meg az EU nulla nettó kibocsátási célt szolgáló iparának fellendítésére az alábbiak révén:

1. Az EU nulla nettó kibocsátási célt szolgáló iparának versenyképességét javító intézkedések.

Ezek az intézkedések a következő három jogalkotási javaslatot foglalják magukban, amelyeket a Bizottság 2023. március 14-én terjesztett elő:

i. A 2023. március 16-i „nulla nettó kibocsátási célt szolgáló iparról szóló jogszabály” ([COM\(2023\)0161](#)), amelynek célja, hogy egyszerűsítse a kulcsfontosságú technológiák előállítására vonatkozó szabályozási keretet, 2030-ra célokat tűzzen ki az EU ipari kapacitására vonatkozóan, gyorsítsa az engedélyezési eljárásokat, előmozdítsa a kulcsfontosságú technológiákra vonatkozó európai szabványok kidolgozását, és arra ösztönözze a hatóságokat, hogy közbeszerzés útján több tiszta technológiát vásároljanak.

ii. A 2023. március 16-i „európai jogszabály a kritikus fontosságú nyersanyagokról” ([COM\(2023\)0160](#)), amelynek célja a nettó nulla kibocsátásra való átállás biztosításához szükséges nyersanyagok ellátásbiztonságának javítása.

iii. A [villamosenergia-piac szerkezetének reformja](#) a piac ellenállóbbá tétele, a gázárak villamosenergia-számlákra gyakorolt hatásának csökkentése és az energetikai átállás támogatása érdekében.

2. A nemzeti/unió közfinanszírozáshoz és a magánfinanszírozáshoz való hozzáférés növelését és felgyorsítását célzó intézkedések.

Az [állami támogatásokra vonatkozó új ideiglenes válság- és átmeneti keret](#) célja, hogy egyszerűsítse a megújuló energia elterjesztéséhez és az ipari folyamatok dekarbonizációjához nyújtott állami támogatást, lehetővé téve a tagállamok számára, hogy magasabb szintű támogatást nyújtsanak a stratégiai nulla nettó kibocsátású technológiák előállításához, hogy az megfeleljen a nem uniós országokban található versenytársaknak nyújtott támogatásnak. A Bizottság jóváhagyta az általános csoportmentességi rendelet módosítását is, amely nagyobb rugalmasságot biztosít a tagállamok számára ahhoz, hogy a Bizottság előzetes jóváhagyása nélkül támogatási intézkedéseket dolgozzanak ki és hajtsanak végre a nulla nettó kibocsátási célt szolgáló ipar kulcsfontosságú ágazataiban.

A nulla nettó kibocsátás kora jegyében alkalmazott megközelítés a megfelelően képzett munkaerő fejlesztését célzó intézkedéseket, valamint a globális együttműködésre és a nemzetközi kereskedelemre vonatkozó intézkedéseket is magában foglal.

E. Unió támogatási programok

Jelenleg számos, sokféle területre kiterjedő szakpolitika, program és kezdeményezés járul hozzá az EU iparpolitikájához. A költségvetési kerettel rendelkező kezdeményezések közé tartoznak többek között az alábbiak: kohéziós politika, Horizont Európa (2021-2027), az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz, valamint a vállalkozások versenyképességét és a kis- és középvállalkozásokat segítő uniós program (COSME). Emellett az európai beruházási terv és az Európai Stratégiai Beruházási Alap (ESBA) 2020-ig legalább 500 milliárd euró mozgósítását célozta magán- és állami beruházások keretében. E programokban és kezdeményezésekben visszatérő prioritást képeznek a kkv-k és az innováció.

AZ EURÓPAI PARLAMENT SZEREPE

Az EK-Szerződés maastrichti módosításai első alkalommal foglalkoztak az iparpolitika kérdéseivel, amely eredmény a Parlament kezdeményezéseinek volt köszönhető, hiszen a Parlament segítette az acélágazat átstrukturálásának ösztönzését, valamint dinamikusabb iparpolitikát szorgalmazott. Azóta az Európai Parlament számos olyan állásfoglalást fogadott el, amely tovább erősítette az uniós iparpolitikát. A legutóbbiak közé tartoznak az alábbiak:

- az „Iparpolitika a globalizáció korában” című, 2011. március 9-i [állásfoglalása](#), amelyben sürgeti a Bizottságot, hogy helyezzen nagyobb hangsúlyt az ipari megújulásra, a versenyképességre és a fenntarthatóságra, és dolgozzon ki ambiciózus, ökohatékony és környezetbarát uniós iparstratégiát;
- az új készségek és munkahelyek menetrendjéről szóló, 2011. október 26-i [állásfoglalása](#), amely kiemeli a kutatóintézetek és az ipar közötti szorosabb együttműködés kialakításának fontosságát;
- 2014. február 4-i [állásfoglalása](#) a versenyképes és fenntartható európai acélipar érdekében kialakítandó cselekvési tervről;
- 2016. június 9-i [állásfoglalása](#) az európai vasúti beszállító ipar versenyképességéről;
- 2017. szeptember 12-i [állásfoglalása](#) az európai űrstratégiáról;
- 2019. február 12-i [állásfoglalása](#) a mesterséges intelligenciára és a robotikára vonatkozó átfogó európai iparpolitikáról;
- 2020. április 17-i [állásfoglalása](#) a Covid19-világjárvány és annak következményei elleni küzdelemre irányuló összehangolt uniós fellépésről;
- 2020. június 18-i [határozata](#) a digitális korban a mesterséges intelligenciával foglalkozó különbizottság létrehozásáról, valamint feladatainak, létszámának és hivatali idejének meghatározásáról;
- 2020. november 25-i [állásfoglalása](#) az új európai iparstratégiáról.
- 2022. szeptember 15-i [állásfoglalása](#) a frissített új európai iparstratégia végrehajtásáról: a kiadások és a politika összehangolása;
- a közös biztonság- és védelempolitika végrehajtásáról szóló 2022. évi éves jelentésről szóló, 2023. január 18-i [állásfoglalása](#), amelyben üdvözli a Bizottság azon bejelentését, hogy biztonsági és védelmi űrstratégiát fog előterjeszteni;
- az ipari versenyképesség, a kereskedelem és a minőségi munkahelyek fellendítését célzó uniós stratégiáról szóló, 2023. február 16-i [állásfoglalása](#), amely kimondja, hogy az európai iparstratégiát úgy kell kialakítani, hogy biztosítsa Európa vezető szerepét a tiszta energiával kapcsolatos technológiák terén, és javítsa a meglévő ipari bázist annak érdekében, hogy minőségi munkahelyeket és gazdasági növekedést biztosítson valamennyi európai polgár számára a zöld megállapodás célkitűzéseinek elérése érdekében;

- 2023. szeptember 14-i [álláspontja](#), amelyben módosításokat fogadott el a kritikus fontosságú nyersanyagokkal való biztonságos és fenntartható ellátás biztosítását célzó keretről szóló rendeletjavaslathoz.

A témával kapcsolatos további információkért látogasson el az [Ipari, Kutatási és Energiaügyi Bizottság](#) honlapjára.

Corinne Cordina
10/2023

